לא אפשר למקצייה אלא קרן של פרה ליקצייה וליתביה לה אמר קרא יוכתב ונתן לה ° מי שאינו מחוםר אלא כתיבה

ונתינה יצא זה שמחומר כתיבה קציצה

ונתינה: רבי יוםי הגלילי אומר וכו': מ"ם

דרבי יוםי הגלילי יידתניא ספר אין לי

אָלא ספָר מנין לרבות כל דבר ת"ל וכתב

לה מכל מקום אם כן מה ת"ל ספר מה

ספר דבר שאין בו רוח חיים ואינו אוכל

אף כל דבר שאין בו רוח חיים ואינו אוכל

יורבנן אי כתיב בספר כדקאמרת השתא €

דכתיב ספר לספירת דברים הוא דאתא

ורבנן האי וכתב מאי עבדי ליה מיבעי

להו בכתיבה מתגרשת ואינה מתגרשת

בכסף ס"ד אמינא יאקיש יציאה להוייה מה

הוייה בכסף אף יציאה נמי בכסף קמ"ל ואידך

נפקא ליה ימספר כריתות ייספר כורתה ואין

דבר אחר כורתה ואידך מיבעי ליה ידבר

הכורת בינו לבינה סכדתניא ההרי זה גיטיך

על מנת שלא תשתי יין על מנת שלא

תלכי לבית אביך לעולם אין זה כריתות עד שלשים יום הרי זה כריתות ואיִדך מכרת

כריתות ואידך כרת כריתות לא דרשי:

מתני' סהאין כותבין במחובר לקרקע כתבו

במחובר תלשו וחתמו ונתנו לה כשר ירבי

יהודה פוסל עד שתהא כתיבתו וחתימתו

בתלוש ר' יהודה בן בתירא אומר אין כותבין

"לא על הנייר המחוק ולא על הדיפתרא מפני

שהוא יכול להזדייף וחכמים ימכשירין:

גמ' כתבו על המחובר והאמרת רישא איז

כותבין אמר רב יהודה אמר שמואל והוא

ששייר מקום התורף וכן אמר ר' אלעזר א"ר

אושעיא והוא ששייר מקום התורף וכן יאמר

רבה בר בר חנה א"ר יוחנן והוא ששייר

מקום התורף ור' אלעזר היא יידאמר עדי

מסירה כרתי וה"ק אין כותבין מופס שמא

יכתוב תורף כתבו לטופם ותלשו כתבו לתורף

ונתנו לה כשר וריש לקיש אמר חתמו שנינו

ורבי מאיר היא ידאמר עדי חתימה כרתי

 ל) עירוצין טו: סוכה כד:,
 ס קדושין ה., ג) [סוכה כד: וש"נ], ד) יומא יג. קדושין ה.
 וש"נ לקמן פג:, ה) לשיל ג:, ו) לעיל דף ד, ו) [עי׳ לקמן כב. חוס׳ ד״ה לא על], ח) [לקמן כג.], ט) [לעיל ט: וש"כ], י) [לקמן כג. כו. כו: קדושין מח. כתובות לד. בבל בתרא קע.], יא) דברים כד, יב) [לקמן יב) [דברים כד, יג) [לקמן כב.], יד) [שם], עו) [דברים כד], עו) [שייך לעיל במשנה יט.], עו) [לקמן פו.], יה) [קדושין ה.], יע) [קדושין ג:ז. ל) ועי׳ מוס׳ עירוביו טו: ד"ה בכתיבה ותוס' מ"ק ח. ד"ה נפקא ותוס' מגילה כ. ותום׳ סנהדרין לד: ד״ה דכתיב ותום' זבחים קיז. ד"ה והתורה ותום' כריתות טו. ליים ערות], כא) [עי מוסי עירובין טו: ד״ה ע״מ ומוסי סוכה כד: ד״ה ע״מ],

תורה אור השלם

בִּי יִקַּח אִישׁ אִשְּׁה ובעלה והיה אם לא תמצא ַחַן בְּעֵינְיו בִּי מְצָא בָה עָרְוֹת דְּבָר וְכָתַב לְה סֵפֶּר בְּרִיתְת ונתן בידה ושלחה מביתו:

גליון הש"ם

גמ' מי שאינו מחומר. כעין זה חולין דף קלה ע"ה: שם ורבנן אי בתיב במפר. עי סוטה דף טז ע"ה: שם כתבו על חרם של עציץ נקוב. עי לעיל דף ז ע"ב תוד"ה עלין נקוב:

מוסף רש"י

ספר. וכתב לה ספר כריתות, ספר משמע קלף כדכתיב (ירמיה לו) ואני כותב על (ירנניה נו) ומני כועב ער הספר בדיו, והדר קרי ליה מגילה, כדכתיב אחרי שרף המלך את המגילה (ערובין טו:). מנין לרבות כל דבר. לכותבו עליו כגון לוח עך ועלה זית (סובה כד:). וכתב לה מכל מקום. דמני למיכתב ונתן בידה ספר כריתות (שם). אי כתיב בספר. אי הוה כתב וכתב לה ספר כריתות בספר, כדקאמרת. דהאי ספר קלף סול (שם). השתא דכתיב ספר. אין זה קלף ואין הכתוב מדבר שיהא נכתב עליו, אלא דברי הגט קרוי ספר, ספירת דברים, כריתות קפר, שפרת זכרים, כרימות דברים שיהו כורמין ומפרידין ביניהם (שם) והכי משמע וכתב לה דברי כרימות, אבל לא קבע לו מקום לכותבו, וממילא משמע בכל מקום ומתינת משתע בכל מקום שיללה יכתבון (עודבין מה).
ורבנן האי וכתב מאי
עבדי לית. כיון דספר לאו
קלף הוא, האי וכתב לה
לא אצטריך לרבות כל דכר,
לה אצטריך לרבות כל דכר,
לה אצטריך לרבות כל דכר, לכתיבתו דאלטריך לאשמעינן שכל דבר כשר לך (טובה בד:) ולמה ליה למכתב וכתב לרבות כל דבר, לכתוב ונתן לה ספר כרימות (ערובין טו:). ואינה מתגרשת בכסף. לימן לה כסף לשם גירושין ולותר הרי את מגורשת בו כדרך שנתן בקדושין ואמר הרי את מקודשת כו (סוכה כד: וכעי״ז ערובין שם). אקיש יציאה להוייה. ויללה מכימו והלכה והיתה לאיש אחר (שם) היינו

קלושין (ערובין טו:).

לא אפשר למקצייה. דשייך במלות ואינו רשאי לחבל בו ואם חבל בו יולא לחירות בראשי אברים אלמא אינו רשאי לחבל בו: ספר. משמע קלף: **וכחב לה מכל מקוס**. מדלא כתב ונתן ספר כריחות בידה: אי כתב בספר. משמע יכתוב בקלף ומלית למימר דכי רבי מוכתב

לה דומיא דקלף הוא דרבי: השתא דכתיב ספר. אין זו אלא וכתב ספירת דברי כריתות ועל כל מה דבעי לכתוב: וכתב לה מאי עבדי ליה. לדידהו לא איצטריך לרבות כל דבר שהרי לא קבע הכתוב דבר לכתיבתו ומונתן ספר כריתות שמעינן: ואינה מסגרשת בכסף. אם אמר לה הילך פרוטה והתגרשי לי בה: אקיש יליאה להוייה. כדכתיב ויצאה והיתה לאיש אחרים: הוייה. קידושין שמהוה בהן עלמה לבעל: מספר כריחות. מדסמך כריתות לספר: דבר הכורת. שלא יהא בו תנאי המקשרן יחד אלא תנאי הכורת ומבדיל ביניהם: לעולם אין זה כריתות. שהרי כל ימיה קשורה בו: מכרת כריחות. דמלי למיכתב ספר כרת: בותבי' אין כוחבין במחובר. דכתיבים וכתב ונתן שחינו מחוסר קלילה: כתב על המחובר כו'. בגמ' פריך הא אמרת אין כותבין: נייר המחוק. יכול לחזור ולמוחקו עד העדים ולכותבו ויעביר תנאי שהיה בו ולא מוכחא מילתא דהא עדים נמי על המחק חתומים. וכן דיפתרא אין מחק שלו ניכר ובגמ׳ים מפרש מאי דיפתרת: וחכמים מכשירין. בגמ'יו) מפרש לה: גמ' והוא ששייר. סיפא דקתני כשר והוא ששייר מקום התורף וכתבו לאחר תלישה: תורף. גלויו של שטר מקום האיש והאשה והזמן: ור' חלעור היח. מתני׳ דבעי כתיבה בתלוש דדריש וכתב דקראשי אכתב הגט ולא אחתימת עדים רבי אלעזר היא דאמר חתימת הגט אינה מן התורה אלא מפני תיקון העולם הילכך וכתב דקרא אכתב הגט קאי: חתמו שנינו. בסיפה דמתני תלשו חתמו ונתנו לה כשר ואע"פ שנכתב כולו במחובר דכי כתיב וכתב דהרא אחתימת עדים שהיא עיקר ור' מאיר היא: דשקיל ליה. לכוליה עליך ואין כאן מחוסר קלינה ואין לחוש שמא ישבר החרם ויתן לה החתיכה והויא ליה קציצה דלא מפסיד ליה לעצין:

דשהיל והכי קאמר יאין כותבין תורף גזירה שמא יחתום כתבו לתורף תלשו חתמו ונתנו לה כשר ייכתבו על חרם של עציץ נקוב כשר דשקיל ליה ויהיב ליה ניהלה על עלה של עציץ נקוב אביי אמר כשר ורבא אמר פפסול אביי אמר כשר

שיטה לשיטה בין תיבה לתיבה מהו [כ:] גבי והנייר שלי משמע דדבר מועט לא חשיב מחוסר קלילה: תלמוד דומר וכתב דה מ"מ. וא"ת ואימא וכתב כלל ספר פרט חואין בכלל אלא מה שבפרט" וי"ל ונחן חזר וכלל" אט"ג "א דלא מייתי אלא כללא קמא הכי נמי אשכחן בפ"ק דקידושין (דף בא:) מרלע אין לי אלא מרלע מנין לרבות הסול וכו׳ ת״ל ולקחת כל דבר הניקח ביד ולא מייתי בברייתא כללא בתרא ובסוגיא דהתם מוכח דכלל ופרט וכלל קא דריש ונחת באזנו חזר וכלל: בה חבר דבר שאין בו רוח חיים. לא בעי למימר מה ספר דבר הבא מב״ח כו׳ לאפוקי עלה וטבלא ופינקס אף ע"ג דבפ"ק דקידושין (דף יו.) גבי הענקה אמרי׳ דאי כתיב לאן ה"א דוקא ב"ח אין אבל גדולי קרקע לא שמא לא חשיב כל כך לד חשוב דבר ע ג דצפ ק דקידושין (דף יה) גפי הענקה מנתי דהי להי בחיב נתן היה לחכמים יב נקיט בכל א' ענין הראוי לו דבפ' בכל מערבין (עירובין דף ה:) הבא מב"ח כמו לד של בעלי חיים עלמו ועוד דהכל כפי מה שדומה לחכמים יב נקיט בכל א' ענין הראוי לו דבפ' בכל מערבין (עירובין דף ה:) נקט פירי מפרי וגידולי קרקע ובסוכה (דף ה:) מה חגיגה דבר שאינו מקבל טומאה [וגידולו מן הארץ] (ואינו אוכל): בכרתיבה מתגרשת בכסף. "ג מרי וכתב לה כמיב אחד דרשינן וכתב לה לשמה ומוכתב אחרינא בכמיבה ממגרשת ומלה לה ולא לה ולחברתהי": דאיבה מתגרשת בכסף. הך דרשה לרבאים אבל לאביי נפקא ליה דאינה מחגרשת בכסף מסברא דיאמרו כסף מכניס כו׳ ⊤ ומ״מ אינטריך לדידיה נמי וכחב למעוטי חליצה שו והתסיש ממעט חליצה מספר כורתה היינו דרשה דר׳ יוסי הגלילי שו ונקט לה לפי שהיא פשוטה וכן רגיל בכמה דוכתי יוס : שלא תאבי לבית אביך לעולם אין זה בריתות. מימה הא אם ממ אביה או אם מכר לא חשיב מו בית אביה כדמנן בהשותפין (פנדרים דף מו.) קונם לביתך שאיני נכנס שדך שאיני לוקח מת או מכר לאחר מותר ויש לומר דכל יולאי חלליו קרוים בית אביו ואפילו שמת כדכתיב (בראשים לח) שבי אלמנה בית אביך גבי תמר יח וכבר מת יש אביה כדמוכחי קראי כיא):

לרבי יוםי הגדידי מברת בריתות בו'. קשה לרצינו מם דגפ' המגרש (נקמן פג:) קאמר על רגנן דרבי אלעזר בן עזריה דכרת כריתות לא דרשי ור׳ יוסי הגלילי הוא בכלל רבנן דהתם ויש לומר דלא דרשי כרת כריתות לההיא דרשה דהתם ולא בעי למימר דלא דרשי כלל בא:

של זית. דוקא עלה של זית וכיולא בו דמתקיים כדתניא של עלה של זית. דוקא עלה של זית וכיולא בו בתוספתא (פ"ב ה"ה) על עלה של זית וחרוב ודלעת וכל דבר שהוא של ימא כשר אבל עלה של כרישין ובצלים ועלה ורדים ועלה ירקות וכל דבר שאינו של קיימא פסול: יצא זה שמחוסר כתיבה קציצה כו'.

> דבר מועט כמו שעושין לייפותו לא חשיב בהכי מחוסר קלילה כדאמרי׳ לעיל [יו:] גזייה לזמן ויהבי׳ ניהלה כו׳ בין

פי׳ רבינו שמואל דוחא בבעלי חיים או במחובר לקרקע שעוקר דבר מגידולו חשיב מחוסר קלילה א ותדע דבסמוך איפליגו אביי ורבא כשכתבו על עלה של עליך נקוב דרבא גזר שמא יקטום אבל כשאינו נקוב משמע אפי׳ יקטום כשר וכן פירש הרב רבי שמעיה בפירושו ואם כתב גט בקלף גדול ואח"כ חתכו לפי זה כשר ומעשה היה בימי ה"ר יצחק ברבי מנחם ופסלו ונחלקו עליו גדולי הדור ובה"ג פוסל ב וכן ר"ת היה מחמיר מדקחמר בסמוך כתבו על חרם של עליך נקוב כשר דשקיל ליה ויהיב לה ניהליה ג והא דלא פליג עלה רבא משום דליכא למיגזר שמא ישבר העליך דאין דרך לשוברו כמו בקרן של פרה דלא גזריי שמא יקלן דאין דרך ליקלן ודוקא בעלה גזרי׳ שמא יקטום ולאו דוקא נקט עלה של עליך נקוב דהוא הדין כשאינו נקוב אלא משום רבותא דאביי נקטיה דחפילו בנקוב מכשיר⊤ ועוד אור"י דמסתבר דאין האשה קונה את הגט שכתוב על עלה של עליך נקוב במשיכת העליך או בהגבהתו ה כל זמן שלא פסקה יניקת העלה כדאמרינן בסמוך מכר בעל זרעים לבעל עליך לא קנה עד שיחזיק בזרעים אבל במשיכת העלידי לא קנה דאכתי חשיבי מחוברין בשעת משיכה והא דמכשיר אביי משום דשקיל ליה ויהיב לה היינו דהניחתו במקום שפוסקת יניקת העליך דהשתא הוי רבותא טפי דמכשיר אביי בעליך נקוב דלא גזרי׳ דיהיב לה בפסיקת היניקה אטו בלא פסיקת היניקה וקמ"ל נמי אע"פ שלריך ליתן לה בפסיקת היניקה לא חשיב בהכי מחוסר קציצה ור"י מייתי ראיה לפי׳ ר״ת דחשיב בפ׳ כסוי הדם (חולין דף פט.) עפר עיר הנדחת מחוסר תלישה קביצה ושריפה ויותר נחשב מחובר גט בקלף גדול מחיבור עפר עיר הנדחת והא דלא חשיב לקורה הנעולה בארץ מחוסר תלישה בפ' נגמר הדין (סנהדרין דף מו:) משום דלא חשיב חיבור לקרקע כולי האי ולר"ח דוקא נחתך מקלף גדול חשיב מחוסר קלילה אבל חותך מן הגט

ם א מיי׳ פ״א מהל׳ גירושין הה"ע סתג עשין לפוט על הה"ע סר קכד סעיף ב ג [יו"ד סי לסו סעי מט]: ב מיי פ"א מהלי גירושן הלי א והלי ג

ממג שם: ב ד מיי שם ופ״ח שם הלכה י סמג שם טוש״ע לה"ע סי קמג סעיף כ: ע ה מיי פ"א שם הלכה ו סמג שם טוש"ע אה"ע

סימן קכד מעיף ד: עא ו מיי שם פ"ד הל' ג ממג שם טוש"ע שם סעיף ב: עב ז מיי׳ שם פ״א הל׳ ז סמג שם טוש״ע שם

מעיף ה: עג ח ט מיי׳ שם הל' ח טוש״ע אה״ע שם סעיף

מוסף תוספות

. רתלוש הוא לא הואי מחוסר הציצה דיכול ליתנו לה כמות קציצה זיכול לחונו להימחד שהיא, וכיון שכן כי גאיז מיניה מידי לא מיפסל אבל במחובר לקרקע מפני שאי אפשר ליתנה לה אלא בקציצה מקרי מחוסר קציצה הלח"ש. ה. ואע״פ שהעציץ הלח"ש. ה. הוסי בידה. חוס׳ הלח"ש. 1. או בהגבהתו. חוס׳ הלח"ש. 1. כגון בעלייה או שיש דבר מפסיק בין העציץ לקרקע. תוס' הרח"ש. לקרקע. מוס׳ הלח״ש. ח. כלל ופרט. מוס׳ הלח״ש. ט. והו״ל למימר ספר דוקא. ליעצ״א. י. והו״ל כלל ופרט וכלל ודרשינן כעין הפרט. מה הפרט מפורש דבר שאיז בו רוח חיים ואינו אוכל שאין בו רוח חיים ואינו אוכל אף כל דבר שאין בו רוח חיים וכר. ליטנ״א. יא. דלא משמע מתוך הברייתא דדריש כלל ופרט וכלל. מוס׳ הלא״ש. כלר ופרט וכלל. מוס' המח"ב.

"ב. לדון כעין הפרט. מוס' המח"ב.

"ג. אע"ג

דאיצטריך לדרשה דלשמה.
מוס' המח"ב. "ד. דאין
סניגור נעשה קטיגור. מוס'
עילונין טו: דיה בכסינה.

""". שבכחיבה מתגרשת ולא בחליצה. מוס׳ סוכה כד: ולא בחליצה. מוס׳ סוכה כד: ד״ה בכמינה. IU. וקצת תימה דלא נקט התם (קדושין נ.) לענין חליצה הך דרשה ג.) לענין והיצוי זון יושה דוכתב דהויא כרבנן ויי"ל דנקט וכוי. מוס' סוכס סס. יז. [ראה שתי דוגמאות בתוס' עירובין שם.] יוו. שהיתה בתו של שם. וון. שהיתה בחו של שם. מומ' סוכה כד: ד"ה ע"ת. מומ' הכח"ש. כ"ל ע"ת. כ"ל נקשה] מכרו לאחר מאי איכא למימר וצ"ע. כ"ב ב"ל. דלא קאמר וצ"ע. כד. ב"א. דלא קאמר לא קאמר לא קאמר לא קאמר לא המימר ל"ל בסוכה ב"ל. ב"ל קאמר לא היינונים לריי, מהר לא קאמר לא היינונים לריי, מהר לא היינונים ליינונים לריי, מהר לא היינונים לריי, מהר לריי, מהר לא היינונים לריי, מהר לא היינונים לריי, מהר לריי, מ

פסקי רי"ד

משמע להו׳. תוס׳ הרח״ש.

ועל הקרן של פרה וכו׳ בשלמא יד עבד אי אפשר בשיכוא יו עבו אי אפשר למקצייה אלא קרן של פרה נקצייה וליתביה (וניכתביה ניהלי׳) ולהו אמר קרא וכתב ונתן מי שאינו מחוסר אלא כתיבה ונתינה יצא זה שמחוסר כתיבה קציצה ותינה: ר' יוסי הגלילי אומר וכו' מ"ט דר' יוסי הגלילי דתניא ספר אין לי אלא ספר וכתב מ״מ א״כ מה ת״ל ספר מה ספר שאין בו רוח חיים ואינו אוכל אף כל היא הוא דאתא פי׳ אי כתב בספר הזה משמע יכתוב

מה ספר שאין בו רוח חיים ואינו אוכל אך כל שאין בו רוח חיים ואינו אוכל. פ"י אונחן בידה קסמיך דה"ל כלל ופרט") ורבנן אי כתב בספר כדקאמרת השתא דכתיב מכל המדענ" אין כותבין במחובר לקרקע כתבו על בקלף ומציא למימר דכי נמי מרבית מוכתב לה דומיא דקלף הוא דרבי השתא דכתב ספר אין זה אלא וכתב ספר כריתות ספירת דברי כריתות למימר דכן ורובים הלכה כרבים: מתננ" אין כותבין במחובר לקרקע כתבו על המידר משוח איכול להודייף וחכמים מסישירן, פ"י אין כותבין במחובר לקרקע המחובר תלשו ותמנו לה כשר ורי יהודה פוסל עד שתהא כתיבתו והתימתו בתלוש רי יהודה בן בתירא אומר אין כותבין לא לל הנייר המחובר או שני המשוח אין כותבין וכו" פ"י דמשמע שהמחובר פסול והדר מכשיר ליה אמר רב יהודה משוח בע"י וכתב ותופה והיא בש"יר מקום התורף וכן ממר ב"ל מחובר בי הודה ששייר מקום התורף וכן אמר רבה בר בר חנה והוא ששייר מקום התורף וכן אמר רבה בר בר חנה והוא ששייר מקום התורף וכן אמר רבה בר בר חנה והוא ששייר מקום התורף וכן אמר רבה בעידי מסירה לא יוצילו שנידי מסירה כתי וה"כא דאיכא עידי מסירה כתי והם הם העיקר שמוסר בפניהם הגט ועידי חתימה בלא עידי מסירה והיכא דאיכא עידי מסירה כתי והם הם העיקר שמוסר בפניהם הגט ועידי חתימה בלא עידי מסירה והיכא דאיכא עידי מסירה כתי והם הם העיקר שמוסר בפניהם הגט ועידי חתימה בלא עידי מסירה והיכא דאיכא עידי מסירה כרתי והם הם העיקר שמוסר בפניהם הגט ועידי חתימה בלא עידי מסירה לא יוצילו כלום שיתן לה גט חתום בלא עידי מסירה כתי והם הם העיקר שמוסר בפניהם הגט ועידי חתימה בלא עידי מסירה לא יוצילו לום שיתן לה גט חתום בלא עידי מסירה כרתי והם הם העיקר שמוסר בפניהם הגט ועידי חתימה בלא עידי מסירה לא יוצלו להוח שתורף ונה בלא עדי מסירה כרתי והם הם העיקר שמוסר ביי הי אלעוד מסירה בלא עדי מסירה היו של מחובר מידי מסירה בלו עדיר מסירה בתי והם הם העיקר שמוסר בפניהם המום בלא עדי מסירה היו היום בלא עדי מסירה בלא עדי מסירה בלא עדי מסירה בידי מסירה בידי מחום בלא עדי מסירה בלא עדי מסירה בידי מחום בלא עדי מסירה בלא עדי מחום בלא בידי מחום בלא בידי מחום בלא מחום בל בידי מחום בלא מדיד מחום בלידי מחום בליד מחום בליד מחום בלידים בידים בליד מחום בליד מחום בלידים בידים בליד מחום בליד מחום בידים בליד מדים בידים בידים בידים בל שהעיקר עידי מסירה הן והכריתות נגמר עליהם וקרא דכתיב וכתב לה ספר כריתות לאו על חתימת העדים קאמר אלא על כתב הגט וגופו של גט הוא שמו ושמה שם עירו ושם עירה והזמן והרי את מותרת לכל אדם יקרא תורף והשאר תופס וה"ק אין כותבין התופס במחובר גזירה שמא יכתוב גם התורף הילכך אסרו חכמים לכתוב התופס במחובר לכתחילה ואם כתבו לתופס על המחובר ותלשו ואח"כ סיימו וכתב התורף בתלוש הילכך אסרו חכמים לכתוב התופס וסיימו של תורף בתלוש דגזר תופס אטו תורף ופסל אפילו בדיעבד: ור"ל אמר חתמו שנינו ור"מ (אמר) היא דאמר עידי חתימה כרתי וה"ק אין כותבין תורף גזירה